

FLAKSTADVÅG LAKS AS

Finansdepartement

Postboks 8009

Dep 0030 Oslo

Flakstadvåg 4. januar 2023

HØRINGSUTTALELSE – GRUNNRENTESKATT PÅ HAVBRUK

Vi viser til Finansdepartementets høringsnotat vedrørende grunnrenteskatt på havbruk datert 28.9.2022 samt Finansdepartementets pressemelding datert 18.11.2022 med presiseringer rundt normprisforslaget.

Regjeringen foreslår at det innføres en grunnrenteskatt på havbruk med virkning fra og med inntektsåret 2023.

BAKGRUNN

Flakstadvåg Laks AS driver matfiskoppdrett av laks i sjø på 6 konsesjoner fra Flakstadvåg på Senja. Stedet og nabobygdene har hatt denne aktiviteten som hovedmotor i samfunnet siden 1974.

Stedet og selskapet har gjennom disse snart 50 årene vært aktive og viktige bidragsytere i å utvikle lakseoppdrett til den viktige eksportnæringen vi er i dag. Dette på godt og vondt, da veien fram har vært særdeles humpete og bydd på mange og hyppige nedturer, særlig de første 35 årene. Usikkerhet, underskudd, konkurs, nye fisesykdommer, svinesyklus, straffetoll, dumpingsanklager m.m. er velkjente og godt utprøvde tilstander på veien, og vi kunne ved gjentatte anledninger ønske oss av naturen gratis fylte mærdene med salgbar vare slik de andre «grunnrentenæringene» olje og vannkraft har som grunnlag.

I 2001 startet vi produksjon av økologisk laks og var eneste produsent i Norge fram til 2012. I dag er 60 % av produksjonen vår økologisk laks og hoveddelen av denne har fra 2001 og fram til nå vært solgt på faste årskontrakter. Dette har vært en viktig forutsetning for å kunne bygge opp produktet norsk økologisk laks som et tilgjengelig tilbud til forbrukerne rundt om i verden.

HØRINGENS KONTANTSTRØMMODELL FRA OLJE OG VANNKRAFT PASSER IKKE TIL OPPDRETT AV LAKS.

Høringen foreslår å nytte en kontantstrømmodell tilpasset grunnrentebeskatningen av olje og vannkraft som modell for å grunnrentebeskatte havbruk. På flere punkter er næringene så forskjellige at modellen ikke passer. De tre viktigste er.

1 Finanskostnader til oppbygging og vedlikehold av fiskebeholdning må komme til fradrag i grunnlaget for grunnrenteskatt på havbruk.

I vannkraft og olje sørger naturen gratis for varen som skal selges. Regn sørger for å fylle magasinene i vannkraft og oljereservoaret ligger ferdig fra naturens side for tapping av olje.

I havbruk er det oppdretter selv som må bygge opp og vedlikeholde en risikofull fiskebeholdning på flere generasjoner fisk for å få noe å selge. Denne oppbyggingen som tar 1,5 til 2 år uten inntekter, er den største investeringen oppdretter gjør for å komme i gang med virksomheten. I høringsnotatet foreslåes det at oppdretter ikke skal få fradrag for rentekostnadene til denne investeringen/kapitalbindingen.

Dette må endres, enten ved at:

- a) finanskostnadene for å bygge opp, drifte og vedlikeholde fiskebeholdningen må komme til fradrag i skattegrunnlaget for grunnrenten.
eller:
- b) oppbygging av fiskebeholdningen må behandles som en investering.

2. Verditap i fiskebeholdningen må komme til fradrag i grunnlaget for grunnrenteskatt når tapet oppstår.

I og med at oljen og nedbøren er gratis og naturens ansvar for olje og vannkraft, er tap av beholdning og endring av beholdning ikke ivaretatt i den modellen som foreslåes i høringsnotatet. Dette er en mangel og må endres.

For å drive oppdrett av laks har oppdretter etter søknad fått tildelt lokaliteter i sjøen hvor han kan drive oppdrettsvirksomheten. Disse lokalitetene byr på ulike vilkår og utfordringer for oppdretterne langs kysten. Sjøtemperatur, strømforhold, naturforhold og forekomst av alger og andre naturlige mikroorganismer varierer og påvirker driften vesentlig. Variasjon i tilvekst og tap av fisk er de viktigste resultatene av disse påvirkningene. Et «normalt» svinn varierer fra 10 – 28 % mellom regionene langs kysten. Ved algeangrep kan all fisk på en lokalitet gå tapt. Egenandelen for forsikringserstatninger er normalt mellom 30% og 100% for fisk under oppdrett.

Verditap i fiskebeholdningen (f.eks. som følge av algeangrep), må innarbeides i modellen slik at tapet kommer til fradrag når det oppstår og ikke slik høringsnotatet legger opp til; når kostnaden med ny oppbygging oppstår.

Virkingen av modellen slik den foreslås i høringsnotatet er at oppdretter kan bli ilagt en skatt på over 100% av reelt resultat i det året tapet oppstår, med et krav om betaling av skatten året etter, når midlene sårt trengs for å bygge opp igjen den tapte beholdningen. Dette vil bringe skatteyder i betydelige likviditetsproblemer.

3. Laks er et differensiert produkt i mange varianter med ulik verdi og kostnad. Forskjellig fra olje og elkraft som er standardprodukter til standard pris. Faktisk salgsverdi og faktiske kostnader må nyttes i grunnlaget for grunnrenteskatt på havbruk.

Veien fra laks som standardprodukt på 1990-tallet med spotomsetning – svinesyklus – konkurser - straffetoll og dumpinganklager, til laks som differensiert produkt på 2020-tallet med mange varianter og varelinjer bygd fra merd til hyllemeter i supermarkedene verden over på stabile priser gjennom året er lang. Og næringen har investert mange titalls milliarder kroner i markedsføring og markedstilpassning for å komme hit. Resultatet er jevnere pris og markedsforhold og mer stabil lønnsomhet. Denne utviklingen startet for alvor fra ca. 2005.

Wholefood laks, Purity laks, Aurora laks, Økologisk laks og Salma laks er gode eksempler på dette. Hvor det over tid er investert i både produkt, foredling, distribusjon og presentasjon til forbruker for å tilpasse riktig kvalitet, sertifisering og forpakning på produktene. Slike produkter og varelinjer kan ikke overleve et regime med standard produkt, spotpris og standard kost.

Slike produksjoner og merverdier vil raskt forsvinne med modellen foreslått i høringsnotatet. Med milliarder av kroner som går tapt i eksportverdi. Vi ser fra 2022 at svært stor del av lakseeksporten har fastpris. Tilbake til standard laks og spotsalg på all laks fra Norge, slik høringsmodellen med Nasdaqpris og standard kost legger opp til, vil fort bringe oss tilbake til -90 tallet og problemene med svinesyklus og mer til.

Et normprisutvalg med ideer som bygger på standard pris og standard kostnad fra olje og kraft vil vanskelig kunne hindre et slikt tilbakeskritt og tap for nasjonen.

Faktisk salgsverdi og faktiske kostnader må nyttes i grunnlaget for beregning av grunnrenteskatt på havbruk.

SKATTESATSEN PÅ 40% ER SVÆRT HØY OG MÅ KONSEKVENsutREDES.

Den foreslåtte skattesatsen på 40% er i høringsnotatet ikke nærmere begrunnet. Høringsnotatet angir at man har lagt seg på samme sats som i vannkraftnæringen uten nærmere begrunnelse. Det er heller ikke gjort vurderinger opp mot forskjell i risiko og at havbruksnæringen er en ny næring i en rivende utvikling og med stadig nye utfordringer og utviklings- og endringsbehov. Høringsnotatet har heller ikke drøftet grunnrenteskattesatsen opp mot det totale skattetrykket i næringen.

For oss som har inngående kjennskap til næringen er det åpenbart at driftsrisikoen er betydelig større i havbruk enn i vannkraft og olje. Tap av fisk og kostbare ekstra operasjoner er ofte konsekvensen av denne høye risikoen. Risikoen er større for små aktører som har færre lokaliteter å fordele kostnaden på enn for større aktører med aktivitet på flere enheter over et større geografisk område. Med høyere risiko er oppdrettsselskapene avhengig av høyere egenkapital og høyere avkastning.

Havbruk er ei ny næring som er i en rivende utvikling. Ny kunnskap og nye utfordringer gir kontinuerlig nye behov for utvikling og endring av teknologi og driftskonsepter. Disse behovene vil ikke avta framover, og de vil kreve betydelige overskudd og kapital til å vedlikeholde driftsgrunnlaget når levetiden på investeringene er fra 4 – 10 år.

Sammenlignet med olje og vannkraft der investeringene har en levetid på 40 – 80 år er dette en dramatisk forskjell og må gjenspeile seg i at en betydelig lavere skattesats.

Med høringsnotatets forslag til 40% viser beregninger gjort av revisorer og enkeltselskap en skatt på selskapenes resultater på opp mot 85%. Dette er nivåer som gir lite rom for videreutvikling.

Driftsrisiko, utviklingsbehov, fornyelsesbehov og det samlede skattetrykk inklusive formueskatt, er noen av de hensyn som må utredes og konsekvensvurderes før en endelig skattesats kan fastsettes.

BUNNFRADRAGET

Høringsnotatets forslag til bunnfradrag er en risikodemper for alle, men særlig viktig for de mindre oppdretterne som ofte har et særlig ansvar i lokalsamfunnene der virksomhet drives, og samtidig har færre enheter å fordele risikoen med havbruksdriften på. I høringsnotatet er det lagt til grunn et bunnfradrag på 4000 eller 5000 tonn MTB (jfr. side 33 i høringsnotatet). Kontali Analyse har beregnet at landsgjennomsnittlig årlig produksjon er 1,45 ganger MTB til tillatelsene. Dersom man omregner

bunnfradraget til faktisk årlig produksjon til en mindre aktør med kapasitet på 5000 tonn MTB, blir bunnfradraget på 7250 tonn produsert fisk (5000 x 1,45).

Bunnfradraget foreslåes satt til 7250 tonn, som er gjennomsnittlig tonn produsert fisk på en kapasitet på 5000 tonn MTB.

Det er fra flere hold reist tvil om grunnrenteskatt er den mest optimale form når samfunnet skal hente inn mer skatt fra havbruk. Vi deler denne tvilen og hadde gjerne ønsket at vi som samfunn kunne tatt oss bedre tid til å utrede, konsekvensvurdere og drøfte flere alternativer for en økt skatt på havbruk.

Med vennlig hilsen

Flakstadvåg Laks AS

Edmund J. Broback

styreleder